

Johannes Vinjums plass i dagens norske kunstliv er i seg selv et studium verd. For mange er han et nytt og lite kjent navn, en nyoppdagelse som bekrefter at selv i et lite kunstmiljø som vårt kan det dukke opp overraskelser. For andre er han en kjær gammel kjenning, en kunstner som har vært der i bakgrunnen i alle år, og som har arbeidet hele tiden utrettelig på sine bilder, sin umiskjennelige uttrykksform. For dem er han en bekreftelse på at selv i en tid som vår er det mulig å holde vedlike kontinuiteten i en personlig visjon.

Vinjum er nemlig slett ikke et ungt stjerneskudd, selv om han først i de senere årene har fått plass blant de ledende navnene i vår kunst. I 1963 var Vinjum blant de omdiskuterte «nye figurative» eller «nyromantikerne» som bl.a. stilte ut i Bergens Kunstforening, og som ble møtt med stor skepsis blant modernismens forkjempere og med like stor begeistring blant alle motstandere av nonfigurativ kunst. Disse «nyfigurative» kunstnerne må på ingen måte blandes sammen med de senere så velkjente stilromantikerne. Enkelte av dem ble etterhvert ganske synlige som forgrunnsskikkelser i nye figurative strøminger som bød ulike alternativ til den nonfigurative kunsten. Andre fungerte mer under overflaten, og først i slutten av 1970-årene kom de frem som representanter for et maleri basert på en fri, men sterkt tradisjonsbasert figurasjon.

En slik kunstner er Johannes Vinjum. Gjennom årene har han arbeidet innenfor en motivkrets og en uttrykksform som gjerne har vært kalt «intimisme». Ingen store temaer, ingen dramaer eller mysterier vil uten videre kunne leses ut av bildene. En klar stilutvikling vil man lete forjeves etter, for ikke å snakke om synlige sprang i formspråket. Ansikter, bygninger, blomster og landskap har hele tiden vært malt med vekt på lys og fargespill i en livlig malerisk overflate. Noen få, tilsynelatende uspenningende motiver, en velkjent, tilsynelatende uproblematisk malerisk form. Hva er det da som har fått Johannes Vinjum til å arbeide med dette materialet, i årrekket etter årrekket? Hva er det som gjorde at hans bilder er blitt omfattet med en slik urokkelig respekt og kjærlighet blant malerkolleger (i mange år var det jo nesten ingen andre som så dem heller . . .). Og hva er det som idag gir Vinjums kunst en helt egen aura av noe, ja, tidløst?

Helt fra begynnelsen er det tydelig at Vinjum bestreber seg på å få frem lysets flyktighet og bevegelse over de levende og døde overflatene han skildrer. Denne interessen fordyper seg gjennom årene, i arbeidet med enkelte favorittmotiver. Maleriets egentlige motiv synes i stigende grad å bli fargens liv, dens lys- og skyggespill. Lyset i hans bilder er gnistrende prisme av farger, mørket er glødende fargédyp. En katedralfasade, eller et barneansikt, eller en naken kropp, er blitt permanente bærere av det flyktigste av alt, lysets bevegelse.

Dette er jo faktisk ett av de mest grunnleggende problemene for en maler: hvordan fange øyeblikket, det flyktende livet, i et bilde. Ikke rart at Vinjum synes å ha viet sitt liv som kunstner til å arbeide med dette uuttømmelige emnet! Her finnes alle de utfordringer, alle de muligheter for nederlag og seire en maler kan tenke seg.

Vinjums seier idag er et resultat av de mange årenes arbeid, en stadig dypere forståelse av de maleriske midlene som står til hans rådighet, og en stadig større frihet i utnyttelsen av disse midlene. Hans krav til bildene er høye, for det er nærmest uoppnåelige mål de måles med. Sannsynligvis er det umulig å male det helt fullkomne bildet etter Vinjums målestokk. Det er bestrebelsene, prosessene som er grokraften i bildene. Derfor er hans kunstneriske virke egentlig en meget ydmyk virksomhet, på tross av de høye faglige kravene. Derfor er skjønnheten i hans bilder ikke statisk, ikke engang definerbar. Den er levende, og den handler om det levende. Den formidler en sanselig glede over vår forgjengelige verden.

HANS-JAKOB BRUN